

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Erkki Keldo
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 08.07.2026 nr 2-2/2397-1

Meie 05.08.2026 nr 2.3-4/26/2700-2

Arvamus eelnõule

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspeksioonile arvamuse avaldamiseks maakatastriseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu.

Meil on eelnõu osas järgmised tähelepanekud.

1. Eelnõu § 1 punktiga 3 täiendatakse maakatastriseadust (MaaKatS) §-ga 5², mis annab maakatastri vastutavale töötlejale õiguse töödelda isikuandmeid ning saada ja kasutada andmeid riigi ja kohaliku omavalitsuse andmekogudest. Seletuskiri selgitab, et andmeid võib vaja olla näiteks rahvastikuregistrist ning et katastripidaja kasutab andmeid maakorraldustoimingute ja haldusmenetluse läbiviimiseks. Samuti on seletuskirjas viidatud, et katastripidajal võib olla vaja andmeid näiteks rahvastiku-, abieluvara- ja pärimisregistrist, et kontrollida omandisuhteid, esindusõigust või vara kuulumist ühisvara, lahusvara või pärandvara koosseisu.

Samas leiame, et kuigi sätte sõnastus annab üldise avaliku ülesande täitmise aluse, ei anna see siiski piisavat selgust, milliseid isikuandmete liike, millistest andmekogudest, milliste konkreetsete ülesannete täitmiseks ja millises ulatuses võib töödelda. Juhime tähelepanu sellele, et andmekogu regulatsioonis peab andmevahetust puudutav norm olema piisavalt täpne, mis tähendab, et regulatsioonis peavad olema selgelt määratud andmeandjad ja nendelt saadavad andmed. See aitab tuvastada, millised on andmekogu põhiandmed ning aitab vältida andmete dubleerivat kogumist. Samuti näeb avaliku teabe seadus (AvTS) ette, et andmekogu pidamist reguleerivas õigusaktis tuleb muu hulgas sätestada ka andmeandjad.

Palume täiendada eelnõu või rakendusakti selliselt, et andmevahetuse puhul oleks selge, millistest andmekogudest, milliseid andmeid ja milliste maakatastri pidamise ülesannete täitmiseks katastripidaja andmeid saab. Sealjuures peaks eelnõust nähtuma ka see, kas andmeid säilitatakse maakatastris või kasutatakse päringu vastuse alusel saadud andmeid üksnes esitlusinfona toimuva tegemiseks. Märgime, et üldine viide õigusele saada andmeid riigi ja kohaliku omavalitsuse andmekogudest ei ole andmesubjekti jaoks piisavalt ettenähtav ega vasta andmekogu regulatsioonile seatud läbipaistvuse eesmärgile.

2. Ühtlasi peame vajalikuks juhtida tähelepanu termini „riskasutus“ kasutamisele. Selgitame, et riskasutuse puhul on tegemist terminiga, mida varasem andmekogude seadus defineeris kui andmete ülekandmist ühest andmekogust teise või mitmes andmekogus sisalduvate andmete ühist infotehnoloogilist töötlemist. Samas kehtiv AvTS riskasutust mõistena ei tunne. Seetõttu soovime vältida mõiste „riskasutus“ kasutamist kehtivat õigust

kirjeldava regulatiivse mõistena, v.a juhul, kui seda soovitakse kasutada üksnes ajaloolise tausta selgitamiseks.

3. Eelnõu § 1 punktiga 4 lisatakse MaaKatS § 8 lõige 6², mille kohaselt teatab katastripidaja puudutatud isikule piiri asukoha määramise, kande muutmise või parandamise otsuse asjaoludest, kui toiming võib kahjustada isiku õigusi. Samasisuline regulatsioon nähakse ette ka eelnõu lisa 1 kavandi (katastriüksuse moodustamise kord) § 35¹ lõikes 1. Ilmselt on teavitamiskohustuse lisamine põhimõtteliselt vajalik, kuna toiming võib puudutada isiku õigusi või õiguste teostamise võimalusi. Seletuskirjas on selgitatud, et puudutatud isikuid tuleb teavitada muu hulgas katastrikandest, muudatustega kaasnevatest riskidest ning vajaduse korral järgmistest sammudest. Samas jääb eelnõu tekstist ebaselgeks, mida tähendab „võib kahjustada isiku õigusi“ ehk millal teavitamiskohustus tekib ning milline peab olema teavituse minimaalne sisu. Läbipaistvuse tagamiseks, aga ka hea halduse tagamiseks, peaks puudutatud isikule olema arusaadav vähemalt see, milline toiming tehti või kavandatakse teha, milliseid tema õigusi või huve see võib puudutada ning milliseid isikuandmeid või registriandmeid toiminguga käigus kasutati.

Palume täpsustada puudutatud isikute teavitamise korda ja minimaalset teabesisu kas seaduses või rakendusaktis. Samuti soovitame ühtlustada mõistekasutust. Nimelt kasutatakse seaduses mõistet „puudutatud isik“, kuid rakendusakti kavandis kasutatakse ka mõistet „asjaosaline“.

4. Eelnõu lisa 1, millega muudetakse keskkonnaministri 14.08.2018 määrust nr 30 „Katastriüksuse moodustamise kord“, nähakse punktiga 9 ette korra täiendamist §-ga 10¹. Uue paragrahvi lõike 2 punktis 6 sätestatakse, et taotlus peab sisaldama toimingute tegemiseks vajalikke dokumente ja muid andmeid. Juhime tähelepanu sellele, et andmekogusse kogutavate andmete koosseis peab tulenema õigusaktist ning olema määratletud piisavalt selgelt ja ammendavalt. Kuigi maakatastri puhul võib olla põhjendatud, et kõiki menetluses esitatavaid dokumente ei ole võimalik ette näha, ei tohiks säte siiski anda katastripidajale sisuliselt avatud volitust nõuda määratlemata „muid andmeid“. Eelnõust peab nähtuma, kelle kohta ehk milliste andmesubjektide kategooriate kohta andmeid kogutakse ning milliste andmeliikidega on tegemist.

Soovitame sätte sõnastada selliselt, et oleks selge, et tegemist on dokumentide ja andmetega, mis on toimingute tegemiseks vältimatult vajalikud ning mille esitamise kohustus või kasutamise vajadus tuleneb kas määrusest endast, MaaKatS-st, maakorraldusseadusest või muust seadusest.

5. Eelnõus ja rakendusakti kavandis kasutatakse korduvalt mõistet „elektrooniline kataster“, kuid kehtiv MaaKatS ei määratle seda eraldi mõistena. MaaKatS § 2 punkti 1 järgi on maakataster ehk kataster andmekogu, mis koosneb maaregistrist koos katastrikartaartidega ja katastriarhiivist. Seega seaduses ei ole eraldi sätestatud, et maakatastri koosseisu kuuluks ka elektrooniline kataster. Samas kasutatakse eelnõus seda mõistet muu hulgas isikuandmete alalise säilitamise ja logiandmete säilitamise regulatsioonis. Seetõttu palume täpsustada, kas elektroonilise katastri all mõeldakse maakatastrit elektroonilises vormis, maakatastri pidamiseks kasutatavat infosüsteemi/teenuskeskkonda või maakatastri eraldi osa. Mõiste täpsustamine on vajalik, et andmesubjektile oleks arusaadav, millises andmekogus või infosüsteemis tema andmeid töödeldakse, milliseid andmeid säilitatakse alaliselt ning milliste andmete kohta kohaldub logiandmete viieaastane säilitustähtaeg.
6. Samuti juhime tähelepanu kehtiva MaaKatS § 1 lõikele 2, mille kohaselt on maakataster riigi põhiregister. Selgusetuks jääb, mida täpsemalt on riigi põhiregistri all silmas peetud. Märkime, et tegemist on mõistega kehtetust andmekogude seadusest, mille § 18 nägi ette riigi andmekogude liigitamise riigi põhiregistriteks, riiklikeks registriteks ja riigiasutuste peetavateks muudeks andmekogudeks. Kehtiv AvTS aga sellist andmekogude liigitust ei

kasuta, vaid reguleerib andmekogude asutamise ja haldamise aluseid üldiselt. Seetõttu ei tohiks mõistet „riigi põhiregister“ kasutada viisil, mis jätab mulje, et sellest tuleneb AvTS mõttes eraldi andmetöötuse alus või erikord. Maakatastri andmetöötuse ulatus, andmeandjad, andmekoosseis, andmete säilitamine ja väljastamine peavad tulenema selgelt seadusest või selle alusel antud õigusaktist. Soovitame sätte seadusest eemaldada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmo Parm
valdkonnajuht
peadirektori ülesannetes

Terje Enula
Terje.Enula@aki.ee
627 4144